

Brüssel, 28. mai 2018
(OR. en)

9288/18

COPS 171
CIVCOM 89
CFSP/PESC 475
CSDP/PSDC 271
RELEX 451
JAI 493

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	28. mai 2018
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	9032/18 COPS 160 CIVCOM 83 CFSP/PESC 453 CSDP/PSDC 262 RELEX 423 JAI 433
Teema:	Nõukogu järeldused ÜJKP tsiviiltegevuse tugevdamise kohta – nõukogu järeldused (28. mai 2018)

Delegatsioonidele edastatakse lisas ÜJKP tsiviiltegevuse tugevdamist käsitlevad nõukogu järeldused, mille nõukogu (välisasjad) võttis vastu 28. mai 2018. aasta istungil.

NÕUKOGU JÄRELDUSED ÜJKP TSIVIILTEGEVUSE TUGEVDAMISE KOHTA

1. Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) tsiviiltegevus annab ainulaadset lisaväärtust ELi ülemaailmsele rollile rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagamisel. 15 aasta pikkusele kogemusele tuginevat ÜJKP tsiviiltegevust tuleks tugevdada, võttes arvesse ELi strateegilise keskkonna murettekitavat muutumist viimastel aastatel, sealhulgas konfliktide puhkemist ja eskaleerumist Euroopa Liidu ümbruses ning ebastabiilsuse ja piiriüleste ohtude püsimist. Sellega seoses on alates käesolevast aastast vaja ÜJKP tsiviiltegevuses kvalitatiivset ja kvantitatiivset edasiminekut, et tugevdada ELi rolli ülemaailmse tegutsejana tsiviilkriisiohjes. Tugevam ÜJKP tsiviiltegevus on tähtis element ELi ühendatud lähenemisviisis, toimides integreeritult koos teiste ELi vahenditega ELi üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegia rakendamise nimel.
2. See edasimineku nõuab ÜJKP tsiviiltegevuse kindlaksmääratud rolli, mis keskendub pikaajalistele prioriteetidele ning praeguste ja tulevaste väljakutsetega toimetulekule uue paindliku, modulaarse ja dünaamilise lähenemisviisi kaudu, samuti missioonide ressursside tõhustamise abil. Nõukogu rõhutab, et ÜJKP tsiviiltegevuse peamiseks ülesandeks on jätkuvalt Feira prioriteedid, milleks on politsei, õigusringi ja tsiviilhalduse tugevdamine ebakindlates ja konfliktiolukordades. Nõukogu rõhutab samuti, kui tähtis on julgeolekusektori reform ja järelevalveülesanded ning võimalus siirda täitevvolitustega või osaliste täitevvolitustega ÜJKP missioone vastavalt kokkulepitud korrale. Nõukogu rõhutab vastuvõtva riigi protsessis osalemise ja isevastutuse tähtsust, et tagada tõhusad ja kestvad tulemused ning seega aidata olulisel määral kaasa partnerriikide vastupanuvõimele ja julgeolekule. Nõukogu toonitab, et ÜJKP tsiviiltegevuse abil reageeritakse konkreetsetele olukordadele, tuginedes ELi prioriteetidele välistegevuse alal ning vastuvõtva riigi hinnatud vajadustele ja nõudmistele. See reageerimine toimub kooskõlas ja koostöös asjakohaste ELi vahenditega ning ELi liikmesriikide ja teiste rahvusvaheliste partnerite tegevusega integreeritud lähenemisviisi raames.

3. Nõukogu märgib, et ÜJKP tsiviiltegevust saab kasutada kogu konflikttsükli vältel, kusjuures eriline rõhk on stabiliseerimisel ja ennetamisel. Nõukogu toonitab, kui tähtis on tõhustatud koordineerimine ÜJKP missioonide ja teiste asjakohaste ELi välistegevuse vahendite vahel konflikttsükli eri etappides. Ta tunnistab, et tegutsemine kogu konflikttsükli ulatuses tekitab ÜJKP tsiviiltegevuse jaoks mitmesuguseid väljakutseid. Nõukogu tunnistab väärtust, mida kannab endas suutlikkuse suurendamine ja ÜJKP roll kohalike osalejate ja valitsuste toetamisel eesmärgiga leevendada konflikti ning luua suutlikkuse suurendamist soodustav poliitiline keskkond.

Sellega seoses kordab nõukogu, et ÜJKP tsiviiltegevus on ELi laiema reageerimise tähtis väline vahend, mis aitab samuti tulla toime julgeolekualaste väljakutsetega, sealhulgas ebaseadusliku rände, hübriidohtude, küberturvalisuse, terrorismi ja radikaliseerumise, organiseeritud kuritegevuse, piirihalduse ja meresõidu turvalisuse, samuti vägivaldse äärmusluse ennetamise ja selle vastu võitlemisega seotud väljakutsed, võttes arvesse ka vajadust säilitada ja kaitsta kultuuripärandit. Nõukogu rõhutab, et ÜJKP tsiviiltegevus aitab tulla selliste väljakutsetega toime sise- ja välispoliitika seotuse kontekstis, vajaduse korral koostöös JSK osalejatega.

4. Seda arvesse võttes ja 2017. novembri järeldusi meelde tuletades kinnitab nõukogu kõrge esindaja esitatud kontseptsioonidokumendi, mis on aluseks ÜJKP tsiviiltegevuse tugevdamisele ja sellega seotud edasisele tööle. Nõukogu nõustub sellega, et ÜJKP tsiviiltegevus võib aidata kaasa ELi üldise strateegia viie prioriteedi saavutamisele, milleks on liidu julgeolek, naabruse ja seda ümbritsevate piirkondade riikide ja ühiskondade vastupanuvõime, integreeritud lähenemisviis väliskonfliktidele ja -kriisidele, piirkondlikud koostöökorraldused ja 21. sajandi tingimustele vastav ülemaailmne juhtimine. Nõukogu kordab ÜJKP tsiviiltegevuse olulist panust üldisest strateegiast tuleneva ELi ambitsioonitaseme ja kolme strateegilise prioriteedi saavutamisse julgeoleku ja kaitse valdkonnas, nagu nõukogu leppis kokku 2016. aasta novembris ning milleks on reageerida väliskonfliktidele ja -kriisidele, suurendada partnerite suutlikkust ning kaitsta liitu ja selle kodanikke, tehes seda kooskõlas aluslepingus sätestatud ÜJKP ülesannetega.

5. Seda arvestades toetab nõukogu kontseptsioonidokumendis esitatud üldiseid ideid ja ambitsioonitaset ning kutsub eelkõige üles võtma kasutusele uuendatud strateegilise lähenemise ÜJKP tsiviiltegevusele, eesmärgiga:

a. parandada ÜJKP tsiviiltegevuse tõhusust:

- tugevdades ja kiirendades ÜJKP planeerimist asjakohaste otsustusstruktuuride ning lihtsamate ja kiiremate menetluste kaudu, tehes seda poliitika- ja julgeolekukomitee poliitilise kontrolli ja strateegilise juhtimise all kooskõlas ELi lepingu artikliga 38, et määrata kindlaks ÜJKP tsiviilmissioonide konkreetset ülesanded konkreetsetes olukordades;
- tuginedes sellisel planeerimisel ELi ühisele konfliktianalüüsile, tavaliselt kriisiga tegelemise poliitilise raamistiku kaudu, mis on sellega seoses peamine vahend;
- integreerides vajaduse korral planeerimise etappi piirkondliku lähenemisviisi, tagades seeläbi missiooni eesmärkide maksimaalse kooskõla vastuvõtvat riiki käsitlevate ELi piirkondlike strateegiate eesmärkidega;
- töötades selle põhjal välja selgelt määratletud volitused, et muuta ÜJKP tsiviilmissioonid modulaarsemaks ja dünaamilisemaks ELi lepingu artiklite 42 ja 43 kohaldamisala piires, sealhulgas vajaduse korral täitevvolitused või osalised täitevvolitused vastavalt kokkulepitud tingimustele;
- töötades välja planeerimisdokumendid, milles määratakse kindlaks võrdlusalused edusammude jälgimiseks ning perioodiliste strateegiliste läbivaatamiste tegemiseks, koostöös teiste asjakohaste ELi vahendite, programmide ja tegevustega;
- tugevdades ÜJKP tsiviilmissioonide kvaliteeti ja mõju, võttes arvesse saadud kogemusi, mõjule keskendatud järelevalvet ja hindamist, parimaid tavasid ja operatiivset tagasisidet seoses planeerimis-, juhtimis- ja üleminekustrateegiatega;
- suurendades veelgi ÜJKP tsiviilmissioonide reageerimisvõimet, alates paremast olukorratadlikkusest, otsuste tegemisest ja planeerimisest kuni siirmiseni, tuginedes sellega seoses juba tehtud edusammudele;
- vaadates läbi Euroopa välisteenistuse poolt missioonide jaoks personali värbamise menetlused tihedas koostöös liikmesriikide ja komisjoniga;

- töötades välja uusi praktilisi meetmeid edendamaks ühist Euroopa lähenemisviisi, mis põhineb ÜJKP tsiviil-sõjalisel koostoimel ning tihedal koostööl komisjoniga ja osalejatega väljastpoolt ÜVJPd osana ELi integreeritud lähenemisviisist kriiside ja konfliktide suhtes, eesmärgiga tagada sidusus ja koordineerimine ELi laiema tegevusega, sealhulgas arengutegevuse, stabiliseerimise, humanitaarabi ja poliitilise mõõtmega;
 - veelgi parandades koordineerimist ja püüdes leida täiendavusi käimasolevate ja plaanitavate ELi tegevustega, eelkõige programmidega arengukoostöö ja kriisiohje ning stabiliseerimise vallas, muu hulgas stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendiga. See hõlmab ÜJKP missioonide strateegilist plaanimist ja ELi osalejate programmitöö koordineerimist varases etapis, et hõlbustada tegevuse sünkroniseerimist muud liiki ELi tegevusega ja üleminekut nendele tegevustele, tagades ELi tegevuse järjepidevuse ja mõju asjaomases riigis või piirkonnas, või üleminekut kohalikele osalejatele või muudele rahvusvahelistele organisatsioonidele;
 - tugevdades samasse kohta siirdud ÜJKP tsiviil- ja sõjaliste missioonide vahelist koostoimet ja täiendavust;
 - süvalaiendades inimõigused ja sooküsimused kõikidesse tegevustesse ning tagades kooskõla rahvusvahelise õigusega, eelkõige rahvusvahelise inimõigustealase, pagulas- ja humanitaarõigusega, võttes täielikult arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1325 naiste, rahu ja julgeoleku kohta ja hilisemaid resolutsioone ning tagades tsiviilisikute kaitse missioonide kõikides plaanimis- ja operatiivetappides;
 - täiustades veelgi strateegilist kommunikatsiooni, et suurendada ÜJKP tsiviiltegevuse nähtavust ja panust julgeoleku tagamisse;
- b. arendada edasi ÜJKP tsiviiltegevuse tulemuslikkust ohtude ja väljakutsete käsitlemisel sise- ja välisjulgeoleku seotuse kontekstis:

- tõhustades asjakohasel juhul sidusust ja koostööd ÜJKP tsiviiltegevuse ning meetmete vahel, mida EL võtab seoses justiits- ja siseküsimuste valdkonna välismõõtmega ning seoses arenguprogrammide ja naabruspoliitika julgeolekuaspektidega, austades täielikult iga instrumendi pädevusi ja õiguslikke aluseid ning lähtudes algusest peale konkreetsele olukorrale antud hinnangutest ja ühisest plaanimisest;
- võttes arvesse võimalikke kontseptsioonidokumendis kindlaks tehtud ÜJKP operatsioonijuhiseid, pidades silmas ÜJKP tsiviilmissioonide tulevast plaanmist, konsulteerides tihedalt liikmesriikidega;
- arendades koos liikmesriikidega ja kohapeal ning samuti tsiviilvõimete arendamise järgmistes sammudes paremaid koordineerimisviise ELi tasandil, järgides asjakohaseid otsustusmenetlusi (sealhulgas asjakohaste nõukogu koosseisude ja ettevalmistavate organite vahel ning ÜJKP plaanimisstruktuuride ning JSK osalejate vahel);
- tugevdades ÜJKP ja JSK osalejate vahelist koostööt eesmärgiga suurendada teabevahetust, et parandada olukorrateadlikkust, plaanmist, siirmist ja operatiivmõju kohapeal ning tugevdada koostööd väljaõppe ja võimete arendamise vallas. Asjakohasel juhul tuleks ÜJKP tsiviilmissiooni algsest plaanisetapist alates konsulteerida asjaomaste JSK osalejatega, alustades kriisiga tegelemise poliitilisest raamistikust. Lisaks tuleks kehtestada täiendav kord JSK ekspertide kaasamiseks asjakohastes ÜJKP missioonidesse;
- tuginedes käimasolevale tööle, hõlbustada JSK valdkonna ametite ja muude osalejatega tehtavat koostööd teabe kogumisel ja vahetamisel, kui missiooni volitused ja asjakohased isikuandmete kaitse normid seda võimaldavad;
- tehes üksikasjalikult kindlaks võimed, mida on vaja selleks, et reageerida ÜJKP tsiviiltegevuses tulemuslikult Feiras kindlaksmääratud prioriteetsetes valdkondades (politsei, õigusriik ja tsiviilhaldus), sealhulgas julgeolekusektori reformi ja järelevalve osas, samuti eespool kindlaks tehtud julgeolekuväljakutsetele vastamiseks, võttes teadmiseks üha suurema vajaduse liikmesriikide ressursside järele selles valdkonnas.

6. Nõukogu rõhutab, kui tähtis on intensiivistada koostööd riikidega, kus ÜJKP missioone läbi viiakse, ning soodustada partnerlusi partnerriikide ja -organisatsioonidega. Koostoime ja koostöö ühistes poliitikaküsimustes ja standardites asjakohaste rahvusvaheliste partnerriikidega, eelkõige ÜRO, NATO ja OSCEga, aga samuti ALi ja ASEANiga, peaks olema vastastikku kasulik ja suurendama üldist sidusust. Peale selle toetab nõukogu ÜJKP tsiviilmissioonidesse panustamiseks suuremat koostööd partnerriikidega, leppides kokku ühistes menetlustes.

Reageerimisvõime

7. Nõukogu tunnustab edusammude tegemist ÜJKP tsiviilmissioonide reageerimisvõime osas. Asetades rõhu eelkõige mitmetasandilisele lähenemisviisile, mida rakendatakse kaasaval viisil, toonitab nõukogu, et:
- a) keskne reageerimisvõime, mis hõlmab missioonide toetamise tugevdatud platvormi ja olemasolevatesse missioonidesse paigutatud ressursse, on nüüd operatiivne;
 - b) kesket reageerimisvõimet võib täiendada liikmesriikide kiirsiirmisvõimeliste ressursside ja planeerimiselementidega ning kokkuleppe korral ka piiratud ulatuse, suuruse ja kasutusajaga erirühmade ja mitut riiki hõlmavate üksustega nagu Euroopa eripolitseiüksus, mis peaks toetama paindlikku ja modulaarset lähenemisviisi;
 - c) samal ajal kui soodustatakse tugevamat koostoimet ÜJKP missioonidele logistilise toe andmisel ja tuginedes juba tehtud tööle, sealhulgas missioonide toetamise platvormile, võttis nõukogu 26. aprillil 2018 vastu otsuse uue laoteenuse kohta. Laoteenuse kaudu toimub ÜJKP tsiviilmissioonide kiirsiirmiseks vajaliku põhivarustuse ja -vahendite strateegiliste varude hankimine, ladustamine, hooldamine ja täiendamine operatsiooni mis tahes piirkonnas 30 päeva jooksul.

Edasised sammud

8. Nõukogu jääb ootama 2018. aasta suvel esitatavat tsiviilvõimete arendamise kava, mis on töötatud välja tihedas koostöös liikmesriikide, komisjoni ja JSK osalejatega (sealhulgas ametid) ja nendelt saadud teavet arvesse võttes. Kavas nähakse ette järgmised sammud tsiviilvõimete arendamisel.

Tunnistades liikmesriikide pädevust tsiviilvõimete arendamisel, suutlikkuse suurendamisel ja eksperditeadmiste pakkumisel ÜJKP tsiviilmissioonide jaoks, peaks tsiviilvõimete arendamise kava:

- tuginema vajaduste, sealhulgas kohapealsete vajaduste terviklikule hindamisele;
- määrama kindlaks, millised kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed võimed vajavad arendamist, võttes arvesse liikmesriikides kättesaadavaid pädevusi, ning pakkuma kättesaadavuse parandamiseks välja erinevaid asjakohaseid vahendeid, nagu koolitus ja haridus, organisatsioonilised meetmed ja konkreetsed algatused, sealhulgas finantsmeetmed;
- pakkuma välja viisid, kuidas reageerimisvõimet veelgi suurendada;
- kasutama ühiste koolitusvajaduse kindlakstegemiseks eelsesivat ELi tsiviilkoolituse rühma tegevust, võttes samuti arvesse siirmiseelset ja missiooni ajal toimuvat koolitust;
- esitama konkreetsed ettepanekud, mis soodustavad liikmesriikide ekspertide suuremat osalemist, kaaludes erinevaid siseriiklikke karjäärivõimalusi, ning tegema ÜJKP missioonid lähetavate asutuste jaoks atraktiivsemaks;
- võtma arvesse erinevaid personaliga varustamise valdkondi käimasolevates missioonides ja siseriiklikel eesmärkidel kättesaadavat ühtset ressursside kogumit, JSK osalejate ja muude asjakohaste rahvusvaheliste organisatsioonide operatiivtegevust, maksimeerima võimalikku koostoimet ja tagama tsiviilvõimete arendamise ELi tasandil;
- uurima võimalusi ÜVJP eelarve piires ja võimalikku koostoimet muude rahastamisvahenditega. Samuti innustab nõukogu komisjoni uurima võimalikku täiendavat rahastamist oma volituste ja eelarve piires.

Et saavutada parem vastavus võimetealaste vajaduste, ELi prioriteetide ja liikmesriikide võimete vahel, tuleks tsiviilvõimete arendamise kavas näha ette protsess võimete läbivaatamiseks ja alustada sellega 2019. aastal. See läbivaatamisprotsess peaks olema seotud ÜVJP eelarve üle peetavate aruteludega ja selle prognoosidega, et võimaldada liikmesriikides pikemaajalist planeerimist ja prioriteetide seadmist.

9. Tuginedes sellele käimasolevale tööle, jääb nõukogu ootama 2018. aasta novembriks ÜJKP tsiviiltegevust käsitlevat kokkulepet, et rakendada uuendatud strateegilist lähenemisviisi, mis võimaldaks vastata ELi üldises strateegias kehtestatud ambitsioonitasemele. See peaks sisaldama liikmesriikide poliitilist kohustust osaleda ühiselt võimete arendamise protsessis ning Euroopa välisteenistuse ja komisjoni lubadust kasutada tulemuslikult kättesaadavaid vahendeid ja ressursse selle protsessi toetuseks. Samuti võiks see hõlmata liikmesriikide rühmade ambitsioonikamaid kohustusi teha koostööd ja jagada parimaid tavasid, et arendada välja konkreetsed võimed modulaarsel alusel. Kokkuleppe ettevalmistamise käigus kutsub nõukogu kõrget esindajat üles valmistama koostöös komisjoni ja liikmesriikidega ette vajalikud konkreetsed ettepanekud uuendatud strateegilise lähenemisviisi kasutuselevõtmise toetamiseks, sealhulgas eesmärgiga stimuleerida ja hõlbustada kokkuleppes selliste ühiste ja modulaarsete kohustuste võtmist. Kui see on asjakohane, võiksid seda protsessi toetada kõrgetasemelised arutelud.
10. Nõukogu kutsub kõrget esindajat üles jätkama asjakohastes raamistikes tihedas koostöös liikmesriikide ja komisjoniga sellekohast tööd ning andma ÜJKP tugevdatud tsiviiltegevuse rakendamise kohta aru osana üldise strateegia rakendamise iga-aastasest aruandest.